

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

49. De littertis dimissorijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

non est Sacerdos, facultatem conferendi minores ordines: Glossa in cap. *peruenit* dist. 95. *cap. manus. de consecrat. dist. 2.* generaliter dicit, posse Papam concedere ei, qui aliquos ordines habet, vt conferat quos habet, non autem eos quibus caret. sed sententia vera est, quam docet sanctus Thomas *loc. cit.* ei qui non est Sacerdos, non posse Papam facultatem concedere, vt conferat minores ordines. Hæc opinio vsu ipso confirmatur.

Decimo octauo queritur, An Papa solo verbo, non tantum reliquos ordines, sed etiam Sacerdotalem dare queat. Angelus in *lege prima C. De sententiam passis*, Felix. *cap. 1. de Constitut. Rebus. in Praxi beneficio. par. prima tit. de Clericis, à quibus, & quomodo creentur, num. 9.* affirmant, id posse Papam efficere, quamuis nunquam factum sit. Cæterum distinguendum est. Aut enim loquimur de potestate iurisdictionis, aut de potestate ordinis. Primam solo verbo potest Papa conferre, & ita verbo tantum potest Parochum, Abbatem vel Episcopum creare: potestatem vero ordinis, non potest Papa solo verbo dare. nam talis potestas non nisi per consecrationem datur. Consecratio autem constat materia, & forma.

Decimo nono queritur, An Episcopus possit aliquem inuitum ad ordines promouere? Certi iuris est, Laicum non posse compelli, vt Clericus fiat. Item certum est, cogi aliquem posse, vt ordinem illum, suscipiat, quem sui beneficii conditio, & natura postulat; alioqui beneficio illo, vel priuabitur, vel priuandus esse declarabitur. *cap. Innocentius, dist. 60. cap. Cum in cunctis, de elect. cap. 1. de actus, & qualitate. cap. Cum ex eo, C. Licet Canon. de Electione in 6. extra hos casus, si quis Episcopus aliquem inuitum, & reluctantem ad ordines promoueat, toto anno à celebratione Missæ suspensus est, & potest ab officio amoueri, *cap. 1. & 2. dist. 74.**

Vltimo queritur, An Clericus parere debeat, aut possit Episcopo Schismatico, excommunicato, suspensio à diuinis, interdicto, Simoniaci in beneficio, vel ordine, imperari, etiam excommunicatione in ipsum lata, vt ordines suscipiat ab ipso? Respondeo, cum Syluestro, *ordo, tertio. quest. 11. & 11.* Eum potius sustinere debere excommunicationem in se latam: Contra vero Episcopus Clericum suum, occulto crimine obstrictum, sed sibi tantum noto, ordines petentem, suo beneficio debitos, repellere iure non potest: Syluester *loco citato. quest. 9.*

CAP. XLIX.

De litteris dimissorijs.

Capite superiori dixi, neminem ordinari iure posse ab alieno Episcopo. Et quia proprius Episcopus aliquando non confert ordines, ideo nunc Clericis sibi subiectis liberam facultatem concedit, qua possint ab alieno Episcopo ordinari, eis litteras dat, eosque dimittit, vt ab alieno Antistite ordinentur: & hæc litteræ dicuntur dimissoriæ, *de quib. agitur. dist. 72. & 73.* quæ aliquando sunt generales, vt quis possit ordinari à quouis Antistite, gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente *cap. Veniens, de Prescript. Vel sunt generales, vt quis possit ad primam tonsuram, & ad omnes ordines promoueri.*

Primo queritur, An litteræ dimissoriæ differat à commendatijs: Respondeo, aliquando litteras dimissorias dici quoque commendatitias: & e contrario *in nomine. dist. 73.* nihilominus tamen litteræ dimissoriæ aliquando distinguuntur à commendatijs: nam commendatitiae dicuntur, quæ dantur Presbytero peregrinationem suscipiente, vt ei liceat in aliena diocesi Missarum sacrificia facere: alioqui enim non liceret. *c. Extraneo, & cap. hortamur. dist. 71. C. de Clericis peregrinis.*

Secundo queritur, Quisnam possit litteras dimissorias dare? Respondeo, Episcopum originis, domicilij, vel beneficii: dummodo sit electus, & confir-

matus quamuis non consecratus, *c. Cum nullus, De temporibus ordinum. in 6. & quamuis ibi generaliter dicatur ad ordines promoueri posse eum, qui beneficium Ecclesiasticum habet: in Conc. Trident. Sess. 21. c. 2. de reformatione est: vt nemo ad sacros ordines promouatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad vultum honeste sufficiat, pacifice possidere. Sic ibi ergo non sufficit, si is habeat tenuram, aut litigiosum beneficium.*

Tertio queritur, An alij præter Episcopum originis, domicilij, vel beneficii, possint litteras dimissorias dare? Respondeo, non posse, nisi in certis casibus, de quibus in *cap. Cum nullus supra citato* sic habetur, inferiores quoque Prælati, Religiosi, vel alij, nisi eis, quæ ad suos Clericos, & subditos, possint à quo voluerint Episcopo facere ordinari, à Sede Apostolica specialiter sit indultum: vel officiales Episcopi, cum ad hoc se ipsius officium non extendat, huiusmodi nequeant licentiam impertiri. Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus Vicarius Generalis vel sede vacante, Capitulum seu is, ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere, dare possunt licentiam ordinandi. Religiosi vero in non exemptis Prioratibus, deputati Priores, & eorum Socij, possunt à locorum diocesanis, quamuis morantur in ipsis Prioratibus, ordinari licite, licet non sint ab eorum diocesisbus ordinandi. Sic ibi.

Synodus Tridentina, Sessio 23. capitulo decimo, de reformatione sic habet: Nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitula quacunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant. Sed horum omnium ordinatio seruetur omnibus, quæ in huiusmodi Sanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, pertineat. non obstantibus quibusvis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus immemorabilibus. Et Sessio septima, capitulo decimo, de reformatione, sic ait: Non licet Capitulis ecclesiarum sede vacante, infra annum à die vacationis ordinandi licentiam, siue litteras dimissorias, seu reuerentiam, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusvis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione archatus non fuerit, concedere. Si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subiacet interdicto. Et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio Clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: maioribus vero ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi. Quam penam eadem Synodus Tridentina Sessio vigesima tertia, capitulo decimo, ad illos, qui easdem litteras dimissorias non à Capitulo, sed ab alijs quibusvis, in iurisdictione Episcopi, loco Capituli sede vacante succedentibus, obtinerent, mandat extendi, concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi, Sic ibi Concilium.

Quarto queritur, An profit prima tonsura sine litteris dimissorijs suscepta? Respondeo, nihil prodesse. Vnde is qui suscepit, nec potest ad vteriores gradus promoueri, nec est capax beneficii, nec gaudet priuilegio Clericali Fori, vel Canonis: nec potest talis ordinatio rata haberi à proprio, Episcopo, vt valeat, *Rebus in Praxi beneficio. parte prima titulo de litteris dimissorijs. nu. 5.* Idem iuris est de prima tonsura, quam quis accepit ab Episcopo excommunicato, suspensio à diuinis, interdicto, hæretico, Schismatico, & Simoniaci in ordine, vel beneficio. Et hoc intelligitur iuxta id, quod dixi *Capite superiori, q. 8. 9. & 10.* nam litteræ dimissoriæ non dantur, vt quis accipiat primam tonsuram, nisi ab Antistite rite, & Canonice promotio gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente. Sic enim habet formula litterarum Dimissoriarum, vt statim ostendam.

Quinto queritur, An litteræ dimissoriæ finiantur, & cessent obitu Episcopi, qui concessit eas? Ratio dubitandi est, quia mandatum extinguitur morte mandantis *l. Mandatum. C. Mandati. c. Si gratis. De re scriptis in 6.* Respondeo, non finiri, nec extingui. *Rebus in Praxi tit. Formula*

dimiss.

dimissiarum litterarum, num. 43. Nam gratia perpetua est, hoc est, non cessat obitu concedentis. *Falso, C. de diuersis scriptis*. Unde sit, vt litteræ dimissorie datæ à Capitulo, & vacante, vel à Vicario generali ex mandato speciali Episcopi, non censeantur extinctæ, finita Capituli potestate, aut cessante Vicarij officio. *Ancharanus cap. 1. Ne se de vacante, Federicus Cons. 16. Rebuff. loco citato.*

Sexto quæritur, An sit aliqua certa formula litterarum dimissiarum? Est: *Et cum ponit Rebuffus in Praxi beneficio tit. Formula dimissoria. littera. quæ sic habet. Ioannes, & cætera. Petro, & cætera, vt à quocunque D. Antistite rite, & Canonice promoti gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinens, quem propter hoc adire malueris, primam tonsuram accipere, & ad Acolytatus, ceterosque minores, etiam Subdiaconatus, & Presbyteratus, Sacros Ordines statutis à iure temporibus valens promoueri, eidem Domino Antistiti conferendi, tibiq; ab eodem recipiendi, extra tamen Ciuitatem, & diocesim nostras, tenore presentium concedimus, & imperimus facultatem. Datum, &c. vnde litteras dimissorias accepisse quis probare debet, vel per ipsas litteras exhibitas, vel si amittæ fuerint, per testes, vel aliquo alio legitimo modo, *Rebuff. in Praxi loco citato, num. 35.**

Septimo quæritur, An aliqua extet certa formula litterarum, quibus Episcopus dat primam tonsuram suis subditis? Est, *quam habet Rebuffus tract. citato. tit. de Cler. & à quibus, & quomodo creentur*: Hæc nimirum: *Ioannes misericordie diuina, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ gratia, N. Episcopus, Notum facimus vniuersis, quod nos anno, die infra scriptis, & in Ecclesia Parochiali. N. nostra Diocesis officium Visitationis exercendo, dilecto nobis in Christo, Petro Robin filio Francisci Robin, & Ioanna coniugum à dicta Parochiali nostra Diocesis oriundo in, & de legitimo matrimonio procreato, prout fide dignorum testimonio nobis facta fides existit, atateque, litteratura, & alias idoneo comperto, tonsuram contulimus Clericalem, militia Clericali ascribendo eundem. Añum ubi supra sub sigillo nostro magno rotundo, die vigesima Augusti, anno incarnationis Dominicæ 1581. Testibus Ioanne Rotellino, & Gaspare Rito, ad hoc vocatis, Petrus Rochet Secret.*

CAP. L.

Quos possit Episcopus à Canone, lege, vel iure communi soluere, hoc est, vt Schola verbis vtat, cum quibus dispensare queat.

Est penes Episcopos facultas relaxandi Canonis, & iuris communis rigorem, in certis quibusdam casibus, & hoc circa Sacramentum Ordinis, & Matrimonij, circa beneficia, circa pœnas, & pœnitentias, circa voti, & iuristurandi vinculum: ideo agendum mihi est, de hac potestate, quam habet Episcopus. Et primum de ea, quam habet circa Sacramentum Ordinis, & beneficia ecclesiastica.

Primo quæritur, An dispensare possit cum his, qui à fide Catholica defecerunt, hoc est, cum Apostatis à Fide, videlicet, vt ad ordines, vel beneficia promoueantur, vel vt in susceptis ordinibus inseruiant? Respondeo, iure communi antiquo non posse, etiam si idoneam pœnitentiam egerint, & eorum apostasia sit occulta, non notoria, vel per euidentiam facti, vel per sententiam Iudicis, vel per propriam confessionem Apostatæ in iudicio: & etiam si ad forum contentiosum deducta non sit, nam in *ca. At si Clerici, de iudicis*, nequit Episcopus dispensare in criminibus adulterio grauioribus sed videndum est, an nunc possit iuxta id quod habetur in Concilio Trid. *Sess. 24. ca. 6. de reformat. vbi sic dicitur: Licet Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea qua oritur ex homicidio voluntario, & ex ceptis aliis de iure ad forum contentiosum, dispensare. Quod de ceterum locum habet, si derogatum non sit per bullam Pontificiam legi solitam quotannis in die Cœnæ Domini. Cum his vero, qui à Religionis professione defecerunt, id est, cum Apostatis à Religionem, si in Apostasia minores*

ordines susceperunt, & exempti non sunt, dispensare potest, vt deseruiunt in susceptis ordinibus: secus vero, si sint exempti, aut si in Apostasia ad sacros ordines fuerint promoti, *cap. vlt. de Apostatis, & secus si dimisso habitu ordines etiam minores receperint, quia ij excommunicati sunt, ca. vt periculosa ne Clerici, vel Monachi, in sexto, & cum his solus Papa dispensat, ca. cum illorum, de sent. excomm. Syluest. verb. Apostasia, quest. 8.*

Cum vero nunc plerique Monachi, & Religiosi sint ab Episcoporum iurisdictione exempti, cum his si à Religione defecerint, Episcopi dispensare nequeunt. At si qui exempti non sint, & eorum Apostasia sit occulta, non notoria, nec deducta ad forum contentiosum, poterunt Episcopi dispensare in eorum irregularitate iuxta prædictum decretum Concilij Trid. *Sess. 24. cap. 6. de reformat.*

Secundo quæritur, An cum Bigamo possit Episcopus dispensare, vt recipiat ordines minores, vel beneficia simplicia? Ioan. Andreas, Geminianus, Francus, Anchar. *e. 1. de Bigamis in 6. Abb. e. super eo. num. 5. de Bigamis Angelus in verbo, Bigamus, num. 8. Nauar. in Manuali e. 27. num. 196. Couarr. in Clem. Si furiosus, de homicidio. §. 1. num. 4. negant posse Episcopum dispensare, vt promoueatur ad ordines minores, vel beneficia simplicia: posse tamen concedere, vt inseruiat in ordinibus minoribus ante susceptis, & vt beneficium simplex, quod ante possidebat, retineat. Hanc sententiam dicit esse communem, nempe inter iuris Canonici Doctores, Præpositus in *cap. Le Cor, dist. 34. At S. Thomas in quarto, dist. 27. q. 3. art. 3. Palud. in eod. lib. & dist. q. 4. art. 5. Concluf. 4. Durand. eadem dist. q. 4. Sotus ead. dist. q. 3. art. 3. Tarrecrem. in ca. Le Cor, d. 34. Syluest. in verbo, Bigamus q. 8. Tabien. eo verbo q. 7. Rota Decis. 447. sentiunt posse Episcopum dispensare, vt accipiat ordines minores, & beneficia simplicia. Hæc opinio mihi magis placet. Et sufficit ad eam confirmandam S. Thomæ auctoritas.**

Tertio quæritur, An Episcopus dispensare queat, vt Clericus qui vxorem habet, beneficium simplex, quod antea habebat, retineat? Goffre. Speculator, & Philippus, testibus Panor. *cap. Ioannes de Cleri. coniug. & Syluestro verbo, beneficium 3. q. 4. affirmat posse: quod probant ex e. Henricus, de Clericis pugnant. in duello. vbi Episcopo conceditur, vt dispense cum homicida ad retinendum beneficium simplex, at maius quid est dispensare cum homicida, vt retineat beneficium, quam dispensare cum Clerico coniugato. Ioan. Andr. in e. Ioannes de Cler. coniug. sentit quoque Episcopum dispensare posse. Cæterum verius est, quod docet Panormitan. in e. Ioannes, & cap. Sane. 1. de Cler. coniugatis quem sequitur Syluest. *verbo, beneficium 3. q. 4. Angel. eo verbo. n. 15. non posse Episcopum dispensare. Nec in dispensationibus valet argumentum sumptum à simili vel pari vel etiam maiori. Probabilis est prima sententia, si quidem auctoritate Ioann. Andree, Speculator. & aliorum confirmatur.**

Quarto quæritur, An possit Episcopus dispensare in irregularitate, quam quis contraxit, eo quod bis baptizauit: Respondet Syluester *verbo, Irregularitas. qm. 5. posse, si crimen fuerit occultum, & post legitimam pœnitentiam peractam. Si publicum, non posse, nisi fuerit Religionem ingressus. Dicendum est, iuxta Decretum Concilij Trid. *Sess. 24. cap. 6. Quandoocunque fuerit huiusmodi irregularitas ex occulto delicto contracta, & non deducta ad forum contentiosum, posse Episcopum dispensare.**

Quinto quæritur, An cum eo, qui recipit beneficium Ecclesiasticum auctoritate laici, possit Episcopus dispensare, vt aliquod beneficium habeat? nam ex *e. Quisquis de elect. beneficij capax non est. Respondet Innocent. in 6. Quisquis, modo citato posse Episcopum dispensare, sic etiam Syluest. *ver. 6. beneficium primum nu. 1.**

Sexto quæritur, An possit Episcopus dispensare, cum Clerico vt habeat duo, pluraue beneficia? Potest dispensare, vt habeat in diuersis Ecclesijs duo simplicia beneficia; dum tamen vnum non sufficiat ad vitam eius comode